

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1

מספר בקשה: 23

לפני כבוד השופטת לימור ביבי

מבקשות

1. קרן ביטוח ופנסיה לפועלים חקלאיים ובלתי מקצועיים בישראל א"ש בע"מ (בניהול מיוחד)
2. קרן הביטוח והפנסיה של פועלי בניין ועבודות ציבוריות אגודה שיתופית בע"מ (בניהול מיוחד)
3. קרן הגמלאות של חברי אגד בע"מ (בניהול מיוחד)
4. קופת הפנסיה לעובדי הדסה בע"מ (בניהול מיוחד)

ע"י ב"כ עוה"ד אלישע שור, שרי אמרוסי ישי, אור אדרי ממשרד עו"ד הורביץ ושות'

נגד

משיבים

1. בצלאל לינציץ
2. אהוד שצברג
3. אמיר שגב
4. רחל לוי
5. יהודה אליעזר ברק

ע"י ב"כ עו"ד עדי ליבוביץ ואח'

2

החלטה

3

4 לפני בקשה להורות על סילוקה על הסף של בקשת האישור אשר הוגשה על ידי המשיבים (הם
5 המבקשים בבקשת האישור), בין היתר כנגד המבקשות (הן המשיבות 5-8 בבקשת האישור, להלן:
6 "המבקשות"), זאת מפאת העדר עילה של המשיבים כנגד המבקשות.

7

מבוא;

- 8 1. ברקע לבקשה – בקשה לאישור תובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו
- 9 – 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות"), אשר הוגשה על ידי מר אמיר שגב, מר אהוד
- 10 שצברג, גב' רחל (רשל) לוי, מר אליעזר ברק ומר בצלאל לינציץ (לעיל ולהלן: "המשיבים"),
- 11 כנגד שמונה קרנות פנסיה המנהלות קרן פנסיה מקיפה לעמיתים ותיקים, שהיא "קופת
- 12 גמל לקצבה" כמשמעותה בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל),
- 13 התשכ"ד – 1964 ובחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 (כל המשיבות בבקשת האישור ביחד: "הקרנות"). הקרנות מבטחות עמיתים ומשלמות
2 לעמיתיהן קצבאות ושאר זכויות לפי תקנות הפנסיה שלהן – התקנון האחד. כמו כן,
3 הקרנות הן בעלות רישיון של "חברה מנהלת" כמשמעות מונח זה בחוק הפיקוח, המנוהלות
4 כולן על ידי "עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות" (להלן: "עמיתים").
5
6 נטען כי הקרנות, נהגו ברשלנות והפרו את חובות האמון והזהירות שלהן כלפי חברי
7 הקבוצה בכל הנוגע ליישום הוראות תיקון 190 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) (להלן:
8 "פקודת מס הכנסה"), אשר חוקק בשנת 2012 ובכך גרמו נזקים רחבי היקף לחברי
9 הקבוצה. זאת בתמצית הואיל ולטענת המשיבים, הגם שבמסגרת תיקון זה הורחבו הטבות
10 המס הניתנות מכוח סעיף 9א' לפקודת מס הכנסה והוגדל שיעור הפטור על מענקים
11 ותשלומי קצבאות באופן הדרגתי, הרי שבמשך 9 השנים ממועד התיקון ועד לשנת 2020 בה
12 פורסמו הנחיות חדשות, לא יזמו הקרנות את זיכויים של חברי הקבוצה בגין הפטור הנוסף,
13 במסגרת תשלומי הקצבאות החודשיות המשולמים להם על ידן, או לחילופין במסגרת זיכוי
14 כללי בסוף שנת המס במסגרת תלוש הפנסיה של אותה השנה וכן, לא טרחו הקרנות לפנות
15 לחברי הקבוצה על מנת ליידע אותם בדבר הפטור הנוסף.
16
17 2. אציין כי ביום 16/10/22, הוגשה בקשת אישור מתוקנת, במסגרתה – בין היתר - נמחקה
18 עמיתים כמשיבה ובהתאמה לכך גם שונו מספרי המשיבות בהליך.
19 (בקשת האישור המתוקנת להלן: "בקשת האישור").
20
21 3. אשר להגדרת הקבוצה, נטען בבקשת האישור כי הגדרתה תהא כדלקמן:
22 "כל יחיד אשר הגיע לגיל הזכאות, המקבל ו/או קיבל קצבה יחידה מאת אחת מקרנות
23 הפנסיה שבהסדר ואשר לא היוו את קצבתו, משלמת הקצבה שלו לא זיכתה את
24 קצבתו ביתרת הפטור (כהגדרתה לעיל) המגיעה לו על פי סעיף 9א' לפקודה ובהתאם
25 להוראת תקנה 9(ג) לתקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), תשנ"ג –
26 1993, כולה או חלקה וזאת החל מיום 1.1.2012 ואילך."
27
28 **הבקשה לסילוק על הסף;**
29 4. אין חולק ועל כך יעיד מפורשות האמור בסעיף 130 לבקשת האישור – כי המשיבים אינם
30 מקבלים קצבה מהמבקשות בבקשה דנן (אלא רק מהמשיבות 1-4 בבקשת האישור).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 לאור זאת, הגישו המבקשות בקשה למחיקת בקשת האישור כנגדן מפאת העדר עילה.
2 במסגרת הבקשה טענו המבקשות כי, בהינתן שכל אחת מהקרנות היא תאגיד נפרד, העומד
3 בפני עצמו ומאוגד כחברה בערבות מוגבלת או אגודה שיתופית. ובשים לב לכך שאין חולק
4 שאף אחד מהמשיבים אינו חבר בקרנות המבקשות, הרי שהמשיבים אינם עומדים בתנאי
5 הקבוע בסעיף 4(א)(1) לחוק התובענות הייצוגיות – קרי לא קיימת למבקשים עילת תביעה
6 אישית כלפיהן.

7

8 בתשובה לבקשה אשר הוגשה על ידי המשיבים, טענו אלו כי דין הבקשה להידחות. זאת,
9 בהינתן שלטענתם לא בא המקרה דנן בגדר המקרים החריגים בהם יורה בית המשפט על
10 סילוק על הסף של בקשה לאישור תובענה ייצוגית. עוד נטען כי דין הבקשה להידחות,
11 משמותב זה נדרש לטענות אלו בהחלטתו מיום 19/5/21 וקבע כי יידרש להן רק במסגרת
12 שלב הדיון בבקשת האישור.

13 זאת ועוד, נטען כי דינה של הבקשה להידחות גם מחמת השתק ומניעות, משהוגשה על ידי
14 המבקשות הודעת צד ג' כנגד רשות המיסים ומשכך, ככל שתידחה הבקשה כנגדן ומאידך
15 תתקבל הודעת הצדי השלישי, תתעשרנה המשיבות שלא כדין.

16 עוד נטען כי במקרה דנן, לאור מהותה של התובענה, חברי הקבוצה הרלוונטיים, אופן
17 הניהול האחיד של הקרנות על ידי מנהל מיוחד אחד ועל פי תקנון אחד, יש לראות בקרנות
18 כ"גוף אחד" לעניינה של בקשת האישור, דבר ההולם את הוראות סעיף 10(ב) לחוק
19 התובענות הייצוגיות ואת פסיקת בית המשפט העליון. זאת על מנת שגמלאים המקבלים
20 את קצבתם מהמבקשות לא ימצאו חסרים, בהעדר סיבה עניינית להבחנה בינם לבין חברי
21 הקבוצה האחרים. בתמיכה לטענותיהם אלו מפנים המבקשים לדברי מותב זה בת"צ
22 (מחוזי ת"א) 77438-12-20 רבקה רתה גילת נ' הראל פנסיה וגמל בע"מ (04.09.2022)
23 (להלן: "עניין גילת"), שם נקבע כי גם אם אין הלימה בין נסיבותיהם של המבקשים לבין
24 נסיבות יתר חברי הקבוצה, אין באמור כדי לשלול את האפשרות לאישור הבקשה באשר
25 לכלל הקבוצה. נוסף על כך, הפנו המשיבים לקביעות בית המשפט העליון, מפי כבוד
26 השופטת (כתוארה אז) חיות בע"א 10085/08 תנובה - מרכז שיתופי נ' עזבון המנוח תופיק
27 ראבי ז"ל (04.12.2011) (להלן: "עניין תנובה"), בסעיף 23 לפסק הדין. באותו עניין הפנתה
28 כב' השופטת חיות בהסכמה לדברי כב' השופטת רובינשטיין בע"א 10262/05 אביב
29 שירותים משפטיים בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ, ההנהלה הראשית (11.12.2008)
30 (להלן: "עניין אביב"), שם בסעיף 10 לפסק הדין, נאמר על ידי כב' השופט ריבלין כי:
31 "מקרים מתאימים יש לבחון את יסוד הקשר הסיבתי לפי נקודת מבטו של "תובע-על"
32 המבטא את האינטרס המשותף של התובעים בכוח כולם, ורואה לנגד עיניו את הנזק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 המצטבר". לטענת המשיבים, המקרה דנן הוא המקרה בו יש להגמיש את דרישת העילה
2 האישית, לצורך הגשמת התכליות של התובענה הייצוגית וזאת על ידי ראיית המשיבים או
3 מי מהם כ"תובע על", המבטא את האינטרס המשותף של כלל חברי הקבוצה, כולל גמלאים
4 המקבלים את קצבתם מהמבקשות. נטען כי פרשנות דווקנית עלולה לסתום את הגולל על
5 הסעד שיכול להינתן לגמלאים אלו ללא כל צידוק ענייני.
6 עוד מוסיפים המשיבים וטוענים כי תימוכין לטענותיהם ניתן למצוא גם בהוראות סעיף 10
7 (ב) לחוק התובענות הייצוגיות, המאפשר לבית המשפט, לאחר אישור הבקשה, להתיר
8 צירופו של אדם לקבוצה.
9 לאור כל אלו, נטען כי יש לדחות את הבקשה לסילוק על הסף, הן מחמת היותה מוקדמת
10 והן לגופה.

11
12 6. בתגובתן לתשובת המשיבים, חוזרות המבקשות על בקשתן לדחיית בקשת האישור על
13 הסף. בהתייחס לטענות המשיבים, שבות המבקשות ומפנות לכך שכל אחת מהקרנות
14 מהווה אישיות משפטית נפרדת. זאת, כפי שנקבע בפסיקת בית המשפט העליון בבג"ץ
15 5934/09 ארגון גמלאי מבטחים נ' ראש ממשלת ישראל (31.03.2011) (להלן: "עניין ארגון
16 גמלאי מבטחים"), בפסקה 8 לפסק הדין.
17 עוד נטען כי בסעיף 10(א) לחוק התובענות הייצוגיות אין כדי לסייע למשיבים, הואיל והוא
18 עוסק באפשרות של בית המשפט להגדיל קבוצה ולא להוסיף נתבעים שאין כנגדם עילה.
19 זאת שעה שסעיף 4(1) קובע מפורשות כי רשאי להגיש תביעה רק מי שיש לו עילה בתביעה
20 או בעניין ומשכך, הואיל ולמשיבים אין עילה כנגד המבקשות, אין הם רשאים להגיש כנגדן
21 תביעה. נטען כי ציפיית המשיבים המונעת משאיפותיהם הכלכליות כי חרף זאת תינתן להם
22 האפשרות לנהל תביעות כנגד המבקשות, שאין להם עילה כנגדן, אינה יכולה להתממש,
23 הואיל והיא חותרת נגד עקרונות בסיסיים במשפט לרבות זכות העמידה ופוגעת בזכויותיהן
24 של המבקשות שלא להתבע על ידי מי שאין לו עילה כנגדם.
25 בדומה נטען כי הפסיקה אליה הפנו המבקשים אינה רלוונטית לענייננו, הואיל והיא
26 מתייחסת למחלוקות בנוגע להיקף הקבוצה ומאפשרת גמישות מסוימת בהגדרת הקבוצה,
27 כך שיכללו בה גם תובעים אשר התביעה שלהם אינה זהה לחלוטין לזו של המבקשים
28 ואולם, אין היא מאפשרת הוספת נתבעים נוספים אשר אין כנגדם עילת תביעה ויריבות.
29 זאת ועוד, נטען כי בקשה זו מעולם לא הוכרעה על ידי מותב זה ובכלל כך לא בהחלטה
30 מיום 19/5/21, אשר נסבה על בקשה לדחיית התביעה מפאת העדר סמכות עניינית, אשר
31 בסעיף 33 לה נקבע - כי באותה עת הצדדים לא הגדירו את טענותיהם נשוא בקשה זו כחלק
32 מהטענות המהוות בסיס למחיקת הבקשה ומשכך, בית המשפט לא הכריע בטענות אלו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 אשר לטענות המשיבים ולפיהן הודעת הצד השלישי אשר הוגשה יוצרת מניעות או השתק,
2 נטען כי מדובר בטענה מופרכת. ראשית - הואיל ומחיקת בקשת האישור כנגד המבקשות
3 לא תמנע את האפשרות להגשת התביעה כנגדה בעתיד ונוסף על כך, ככל שהבקשה תמחק
4 כנגד המבקשות, ברי כי ההודעה לצד שלישי תתייחס רק לתביעות אשר תיוותרנה על כנן.
5 נוסף על כך, נטען כי ממילא בקשה להחזר מס מרשות המיסים קיימת לכל גמלאי הקרנות,
6 קרי - גם גמלאי קרנות שיש כלפיהן עילת תביעה וגם אלו שלא.

7

8 אציין כי לאחר שהוגשה התגובה לבקשה לסילוק על הסף הוגשה על ידי המבקשות בקשה .7
9 להוספת אסמכתא חדשה – פסק דין אשר ניתן על ידי בית הדין הארצי לעבודה בבר"ע
10 (ארצי) 11387-07-22 מבטחים מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ - מיכאל איוון
11 ודלף (05.01.2023) (להלן: "עניין וולף"), במסגרתו נקבע כי שגה בית הדין האזורי, עת לא
12 דחה על הסף תביעה ייצוגית כנגד קרנות, אשר התובעים לא היו חברים בהן. זאת משנקבע
13 כי לתובעים אין עילה אישית בהתאם להוראות סעיף 4(1)(א) כנגד הקרנות, הואיל ולא
14 בוטחו בהן, אלא בקרן הפנסיה מבטחים בלבד. בהינתן שמדובר באסמכתא משפטית,
15 התרתי הגשתה ויחד עם זאת, אפשרתי לצדדים להשלים טיעון לאור אסמכתא זו. בהמשך
16 לכך, הוגשה על ידי המשיבים תשובה במסגרת טענו כי אין בעניין וולף כדי לשנות
17 מטענותיהם וכי יש להבחין בין המקרה שם למקרה דנן, הואיל ובמקרה דנן, מועלית הטענה
18 על ידי המבקשות כטענת סף, בהבדל מטענה אשר התבררה במסגרת הדיון בבקשת האישור
19 כפי שנעשה בעניין וולף. עוד שבו המשיבים על טענותיהם ובכלל כך בפרט על כך שיש
20 לראות בהם "תובע על", שכן למרות שלכל אחת מהמשיבות יש רישיון חברה מנהלת משלה
21 יש לראותן כגוף אחד לעניינה של בקשת האישור דנן. זאת במיוחד שעה שאין כל הבדל
22 ענייני בין גמלאי שקיבלו קצבתו מהקרנות האחרות, לבין גמלאי אשר קיבלו קצבתו
23 מהמבקשות. זאת משכנגד שני הגמלאים בוצעו אותן עוללות נזיקיות, בקשר לשניהם
24 מתעוררות בדיוק אותן שאלות מהותיות של משפט ועובדה ומשכך, המנגנון של "תובע על"
25 הוא בדיוק המנגנון הראוי בנסיבות העניין.

26

27

דיון והכרעה:

28 קודם אפנה לבחינת טענות הצדדים לגופן, הנני מוצאת להתוות את הנורמות המשפטיות .8
29 שיש להחילן מקום בו עסקינן בבקשה לסילוק על הסף של תובענה ייצוגית. אשר לכך, הרי
30 שהכלל, כפי שנקבע בפסיקה, הוא שסילוקה על הסף של בקשה לאישור תובענה כייצוגית,
31 שמור למקרים קיצוניים, בהם ניכר כי בקשת האישור אינה אלא "בקשת סרק", או מקום

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 שבו קיימת טענת הגנה השומטת את הקרקע מבקשת האישור כולה (רע"א 4243/19
2 Google LLC. (לשעבר Google Inc.) נ' ברם (16/7/19), פסקה 5; רע"א 2929/19
3 גולדברג נ' כלל חברה לביטוח בע"מ (13/2/20), בפסקה 10). זאת, בהינתן העובדה
4 ש"הליך אישור התובענה כייצוגית הוא עצמו הליך מקדמי, ופיצולו לתתי הליכים
5 מביא לסרבולו ופוגם ביעילותו" (רע"א 7667/17 רחצוויג נ' חזן (3/12/18), פסקה 8).

6
7 ודוק, במסגרת החריגים לכלל, הכירה הפסיקה בחריג הרלוונטי על פניו לענייננו והוא נסב
8 על מקרה בו הבקשה לסילוק על הסף מושתתת על טענה בדבר העדר עילה אישית. אשר
9 לכך, נקבע בעע"מ 4190/21 עווד אסכאפי נ' הועדה המקומית לתכנון פרדס חנה
10 (07.07.2022) (להלן: "עניין אסכאפי"), כדלקמן:

11 "ייתאמר בהקשר זה כי סעיף 8(ג)(2) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי בית המשפט
12 רשאי, כאשר מצא כי התקיימו כל התנאים להגשת תביעה ייצוגית אולם לא
13 מתקיימים לגבי המבקש התנאים שבסעיף 4(א)(1) עד (3) לחוק, לאשר את התביעה
14 הייצוגית אך להורות בהחלטתו על החלפת התובע המייצג. לכאורה ניתן לראות
15 בסעיף זה הסטה של מרכז הכובד של הליך התביעה הייצוגית – לקיומה של עילת
16 התביעה של הקבוצה, תוך כרסום בחשיבות קיומה של עילת תביעה אישית למבקש.
17 ואולם, מבין שני הסעיפים האמורים, ככלל יש לתת את הבכורה לסעיף 4(א)(1) כך
18 שבאותם מקרים בהם לא יכול להיות חולק כי למגיש הבקשה לא עומדת עילת תביעה
19 אישית (כפי שהיה במקרה דנן), יש לסלק את בקשתו על הסף, ולא לדון בה ולהורות
20 בתום הדיון על החלפת תובע מייצג. פרשנות אחרת תרוקן את הוראת סעיף 4(א)(1)
21 מתוכן, ותאפשר למעשה לכל אדם להגיש כל תביעה ייצוגית, בין אם עומדת לו עילת
22 תביעה אישית ובין אם לאו."

23
24 **9. מן הכלל אל הפרט** – כפי המפורט לעיל, אין חולק כי המשיבים אינם מקבלים קצבה מאחת
25 הקרנות המבקשות. אלא שלטענת המשיבים, כפי שפורטה לעיל, אין בכך כדי לשלול זכותם
26 להגשת תביעה ייצוגית כנגד המבקשות, אשר בקבוצה המוגדרת במסגרתה, ייכללו גם
27 עמיתים המקבלים את קצבאותיהם מהמבקשות. המבקשות מנגד טוענות כי דין בקשת
28 האישור להידחות על הסף מפאת העדר עילה אישית, בהתאם לתנאי הקבוע בסעיף 4(א)(1)
29 לחוק תובענות ייצוגיות.

30 לאחר ששקלתי טענותיהם ההדדיות של הצדדים נחה דעתי כי דין הבקשה להתקבל. זאת
31 משלעמדתי בא המקרה דנן בגדר החריגים כפי שנקבעו, בהם יש לדון ולהכריע בסוגיות
32 נשוא בקשת הסילוק כבר בשלב מקדמי. זאת, בהינתן שכלל העובדות נשוא הדיון אינן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 שנויות במחלוקת ולכל היותר המחלוקת נשוא הדיון היא משפטית. לכך יש להוסיף
2 שבמקרה דן מצאתי כי, באופן מובהק, המשיבים חסרי עילה ויריבות כלפי המבקשות,
3 הפגם הנובע מכך יורד לשורשם של דברים ומשכך, אין כל מקום להמתין להכרעה בה לשלב
4 מאוחר יותר של הדיון.
5
- 6 10. אשר לכך, ראשית סעיף 4 (א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי:
7 "אלה רשאים להגיש לבית המשפט בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט להלן:
8 (1) אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות
9 מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם
10 – בשם אותה קבוצה;"
11 אין חולק כי בהתאם להוראת סעיף זה, תנאי להגשת תובענה ייצוגית הוא קיומה של עילת
12 תביעה אישית של המבקש המתיימר לייצג כתובע את הקבוצה, כנגד הנתבע.
13
- 14 11. לטענת המשיבים כפי שפורטה, לאור הניהול המשותף של הקרנות ותקנון משותף, יש
15 לראות בכלל הקרנות גוף אחד לצרכי התובענה הייצוגית ולראות במשיבים כ"תובע עלי",
16 המוסמך לתבוע גם קרנות אשר מי מהמשיבים אינו עמית בהן.
17 טענתם זו של המשיבים אין בידי לקבל ראשית הואיל והיא מושתתת על נקודת מוצא ולפיה
18 הקרנות כולן מהוות גוף אחד, טענה אשר נדחתה בפסיקת בית המשפט העליון, כפי שנטען
19 בצדק על ידי המבקשות. כך, בעניין ארגון גמלאי מבטחים, אליו הפנו המבקשות, אמנם
20 נקבע כי מדובר בקרנות המהוות כל אחת ישות משפטית נפרדת על כך המשתמע מכך.
21 בהקשר זה, נקבע בין היתר בעניין ארגון גמלאי מבטחים, בסעיף 8 לפסק הדין כי:
22 "כל עוד נשמרת ההפרדה בנכסים בין קרנות הפנסיה הוותיקות השונות וכל עוד
23 מדיניות ההשקעות של כל קרן נקבעת בהתאם למאפייניה הפרטניים, הרי אין כל
24 בסיס לקביעה שיפוטית לפיה הניהול המשותף של קרנות הפנסיה הוותיקות צפוי
25 כשלעצמו לפגוע באינטרסים של העמיתים במבטחים. מהתצהיר המשלים שהוגש
26 מטעם המנהלת המיוחדת, על-פי החלטתנו מיום 7.7.2010, שהעותר לא הביא כל
27 ראיה לסתור את האמור בו, עולה כי זהו אמנם המצב וכי עצמאותה של כל קרן
28 נשמרת הן מבחינת רישום נכסיה והניהול הכספי השוטף שלה והן מבחינת מדיניות
29 ההשקעות שלה."
30 עוד אימץ לעניין זה בית המשפט העליון שם את הצהרת המנהלת המיוחדת ולפיה קיימת
31 הקפדה על זהותן הנפרדת של כל אחת מהקרנות והוסיף וציין אף כי: "כל אינדיקציה לכך
32 שנעשה שימוש בכספי העמיתים במבטחים לשם השגת איזון אקטוארי בקרנות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 הפנסיה הוותיקות האחרות, זאת במיוחד בהתחשב בכך שבהתאם להוראות המפקח
2 נערכים לכל קרן פנסיה ותיקה דוחות כספיים ואקטואריים נפרדים. " בהתאמה נדחתה
3 אף הטענה בדבר קיומו של סבסוד צולב בין מבטחים לבין קרנות הפנסיה הוותיקות
4 האחרות.
5
6 12. נוסף על כך, אין בידי לקבל את טענות המשיבים ולפיהן יש לראות בהם "תובע על",
7 בהתבסס כביכול על פסיקת בית המשפט העליון בעניין אביב. זאת משבניגוד לעמדת
8 המשיבים, אין קביעות בית המשפט העליון רלוונטיות לא מיני ולא מקצתי למקרה דנן. כך,
9 בעניין אביב, הסוגייה הבעייתית אשר עמדה לפתחו של בית המשפט העליון נסבה על
10 אישור תובענה ייצוגית בעילת הטעייה, בשים לב לכך שבהתאם לדרישות הדין (סעיף 31
11 לחוק הגנת הצרכן), תנאי לקיומה של עילה המבססת תביעה נזיקית בגין הטעייה לפי אותו
12 חוק, הוא קיומה של הטעייה בפועל של התובע, קרי קיומו של קשר סיבתי בין המצג המטעה
13 לפי הנזק לתובע. הבעייתיות מצאה ביטוייה בקושי בהוכחת הטעייה בפועל של כלל חברי
14 הקבוצה. בהקשר זה וכאחת מהחלופות על מנת להתמודד עם בעיית הקשר הסיבתי, הוצע
15 על ידי כבוד השופט רובינשטיין כי ניתן אולי יהיה לראות את התובע כ"תובע על" לעניין
16 הקשר הסיבתי. קרי, ניתן יהיה לראות בכך שהוא הוטעה, כמלמד על קיומו של קשר סיבתי
17 באשר לחברי הקבוצה כולם. ובלשונו של כב' השופט רובינשטיין (שם בסעיף 10 לפסק
18 הדין):
19 " שלישית, ומעבר לצריך, רואה אני צורך להתייחס לנימוקו של בית המשפט המחוזי
20 בנוגע לקשר הסיבתי בעילת ההטעייה.....
21 פרשנות פרטנית דווקנית ליסוד הקשר הסיבתי עלולה לפיכך לסתום את הגולל על
22 תובענות ייצוגיות רבות בניגוד לתכלית חוק תובענות ייצוגיות. גישה אחרת תאמר
23 כי במקרים מתאימים יש לבחון את יסוד הקשר הסיבתי לפי נקודת מבטו של "תובע-
24 על" המבטא את האינטרס המשותף של התובעים בכוח כולם, ורואה לנגד עיניו את
25 הנזק המצטבר. בחינה כזו של קשר סיבתי קבוצתי אפשר שתקיים את יסוד הקשר
26 הסיבתי גם במקום שבו לא מתקיים יסוד הקשר הסיבתי במובנו הפרטני. סוגיה זו
27 אפוא תיוותר לעת מצוא."
28 ברי כי אין דבר וחצי דבר בין קביעה זו - שנקבעה לעניין קיומו של קשר סיבתי כלפי נתבע
29 אשר לתובע קיימת עילת תביעה אישית כלפיו - לבין טענת המשיבים ולפיה המשיבים
30 במקרה דנן, שאין להם כל עילת תביעה אישית כנגד המבקשות, ישמשו כ"תובעי על", קרי
31 כבעלי יריבות כלפי נתבעות שאין להם יריבות כלפיהם. זאת ועוד, בעניין זה, צודקות

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

- 1 המבקשות המפנות, כתימוכין לטענתן בעניין זה, לחלק אחר בעניין אביב, בו נקבע על ידי
2 כב' השופט רובינשטיין, בסעיף 7 לפסק הדין:
- 3 "חוק תובענות ייצוגיות בא תחת הסדרים פרטניים שהיו מפוזרים בדברי חקיקה שונים
4 ועסקו בתובענות ייצוגיות. חוק תובענות ייצוגיות לא הקים עילות תביעה חדשות
5 שלא היו קיימות עובר לכניסתו לתוקף, אלא הרחיב את ההסדרים הדיוניים
6 המאפשרים להגיש תובענות ייצוגיות על סמך העילות האישיות הקיימות" – קרי
7 אמנם, כפי שנקבע אין בחוק התובענות הייצוגיות כדי להקים עילה מקום שזו אינה קיימת
8 לתובע ובהתאמה - אין בתביעה לפיו כדי לשמש אכסניה כלפי נתבעים אשר לא קיימת
9 כלפיהם יריבות מלכתחילה.
- 10
- 11 13. בדומה אין בפסיקה בעניין גילת כדי להועיל למבקשים, הואיל וגם שם, לא הורחבה
12 אפשרות התובע לתבוע נתבע שאין לו כלפיו עילת תביעה אישית, אלא שהורחבה האפשרות
13 של התובע לייצג קבוצה שלא כולה הומוגנית כלפי אותו נתבע. כך הם גם פני הדברים בכל
14 הנוגע לסעיף 10 לחוק תובענות ייצוגיות, המאפשר להגדיר קבוצות ותתי קבוצות, תוך מינוי
15 תובע ייצוגי לתתי הקבוצות אשר הוספו ואולם זאת בתביעה כנגד נתבע אשר לתובע קיימת
16 כלפיו עילת תביעה. משכך אף בו אין מזור לריפוי בקשת אישור ממנה עולה באופן ברור
17 כבר מלכתחילה כי אין לתובע עילת תביעה כנגד הנתבעת.
- 18
- 19 14. הנה כי כן, הנני סבורה כי המקרה לפני זהה בדיוק לנסיבות כפי שנקבעו בעניין אסכאפי
20 וכן, זהות הנסיבות לפני לעניין 107, אשר הוצג על ידי המבקשות – שכן, גם במקרה דן
21 ברי – ואף אין זה שנוי במחלוקת כי – למשיבים אין כל עילה אישית כנגד המבקשות, אין
22 הם עומדים בתנאי סעיף 4(א) לחוק תובענות ייצוגיות ומשכך, דין בקשתם לאישור כלפי
23 המבקשות – סילוק על הסף.
- 24
- 25 15. נוסף על כך, לא מצאתי ממש בטענת המשיבים ולפיה יש בהגשת הודעת צד ג' על ידי
26 המשיבות כדי להקים כנגדן השתק שיפוטי, התומך בהותרת התביעה כנגדן. אשר לכך,
27 ראשית – עיון בהודעת הצד השלישי (אשר הוגשה ביום 2/1/23), מלמד כי נקודת המוצא
28 להודעת הצד השלישי היא כי המבקשות מכחישות את כל הטענות כנגדן ואולם, לשם
29 הזהירות, טוענות כי ככל שהתביעה תוכרע לחובתן, הרי שעל הצד השלישי לשפותן. קרי,
30 אין בה משום הודאה בטענה כלשהי של המבקשים. לכך יש להוסיף כי הואיל והודעת הצד
31 השלישי תלויה בקביעה ולפיה המודיעות לצד השלישי חבות למשיבים – קרי מותנית

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

1 בזכייה במישור היחסים בין המשיבים למבקשות, ממילא משנמחקת התביעה כנגד
2 המבקשות, נופל גם ההליך שלהן כלפי הצד השלישי, בבחינת "נפל הסוס ונפל רוכבו".
3
4 16. בשולי הדברים הנני מוצאת לדחות את טענתם של המשיבים ולפיה מותב זה כבר הכריע
5 בבקשה לסילוק על הסף מפאת העדר עילה, במסגרת ההחלטה מיום 19/5/21. אשר לכך,
6 עיון בהחלטה זו, מלמד כי ההחלטה נסבה על בקשה לסילוק על הסף מפאת העדר סמכות
7 עניינית. הבקשה נדחתה ובסעיף 33 נקבע בזו הלשון:
8 "מעבר לאמור, ולשם שלמות היריעה, אציין, כי לא נעלמו מעיניי טענותיהם ההדדיות
9 הנוספות של הצדדים ובכלל כך בכל הנוגע ליריבות כלפי עמיתים, כמו גם כלפי חלק
10 מהמבקשות ואולם, הואיל והצדדים עצמם לא הגדירו טענות אלו כחלק מהטענות
11 המהוות בסיס לבקשת המחיקה- הרי שלא לה אדרש בשלב הדיון בבקשת האישור."
12 עיננו הרואות – בהחלטה לא נדונו טענות הנוגעות לסילוק על הסף מפאת העדר עילה,
13 הואיל ואלו לא נכללו כמבססות – באותה בקשה – את הטענה בדבר סילוק על הסף ומטעם
14 זה – ורק מטעם זה – לא נדונו הטענות בהחלטה זו ונקבע כי תידונה בהמשך. יחד עם זאת,
15 משהוגשה בקשה לסילוק על הסף המבוססת על העדר עילה ומשכפי שפורט לעמדתי, מדובר
16 במקרה בו באופן מובהק לא מתקיימת עילה כלפי המבקשות, אין כל טעם לדחות בירור
17 טענות אלו לשלב מאוחר יותר של ההליך.
18

סוף דבר:

19
20 17. לאור כל האמור והמפורט – הבקשה מתקבלת. בהתאמה הנני מורה על מחיקת המבקשות-
21 הן המשיבות 5-8 מבקשת האישור וכן, על מחיקת כל הסעדים כלפי מבקשות אלו.
22
23 18. המשיבים (הם המבקשים בבקשת האישור), יישאו בהוצאות המבקשות (המשיבות 5-8
24 בבקשות האישור), בסך של 6,000 ש"ח אשר ישולמו בתוך 30 יום מהיום.
25
26 19. המזכירות תדוור החלטתי זו לצדדים.
27
28 ניתנה היום, ט' שבט תשפ"ג, 31 ינואר 2023, בהעדר הצדדים.
29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 59884-12-20 שגב ואח' נ' עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות ואח'

לימור ביבי, שופטת